

DET KONGELIGE NORSKE
VIDENSKABERS SELSKABS
AARSBERETNING

FOR

1911

AKTIETRYKKERIET I TRONDHJEM
1912

Direktionens aarsberetning for 1911.

I forrige aarsberetning er oplyst, at direktionen hadde gjort skridt til at søke Selskapets utilstrækkelige indtægter forøket, dels ved at andrage Sparebanken om et rentefrit laan paa ca. 50,700 kr. til avløsning av den paa Selskapets tomter hvilende grundavgift og heftelserne paa bygningerne, dels ved at ansøke statsmyndighetene om en forhøielse av statsbidraget med 4,000 kr.

Det blev videre oplyst, at Sparebanken bevilget det ansøkte laan med rentefrihet for et aar, dog paa betingelse av, at staten forhøiet sit bidrag med 4,000 kr.

Denne betingelse blev ikke opfyldt, idet Stortinget kun forøket statsbidraget med 800 kr., nemlig til lønning av en præparant ved oldsaksamlingen.

Man indsendte da i september 1911 fornyet andragende til regjeringen om, at der i budgetpropositionen for 1912/13 maatte opføres en forhøielse av statsbidraget, denne gang med 3,200 kr., eftersom de til at fyldestgjøre Sparebankens betingelse manglende 800 kr. allerede før var bevilget av Stortinget.

Men regjeringen indstillet kun til Stortinget at bevilge en forhøielse av 1200 kr. foruten det tidligere bevilgede beløp, 800 kr.

Da saaledes statens bidrag kun vilde bli forhøiet med halvdelen av det beløp, som Sparebanken hadde opstillet som betingelse for laanet, saa det ikke ut til at betingelsen denne gang heller skulde bli fyldestgjort.

Man sendte derfor stortingsrepræsentanterne for Trondhjem en utførlig forestilling, hvori direktionen paaviste, at selskapet oppebar et altfor litet statsbidrag i forhold til de aarlige bidrag, som forskjellige institutioner i Trondhjem yder Selskapet. Man benyttet ogsaa anledningen til at fremhæve, at Selskapet i henhold til reskripter av 21 mai 1808 og 14 december 1811 samt kgl. resolution av 22 april 1816 anser sig berettiget til et aarlig statsbidrag paa 2112 kr., uten at der for dette kan forlanges noget ækvivalerende lokalt bidrag.

Budgetkomiteen tok ogsaa hensyn til forestillingen og indstillet, at statsbidraget skulde forøkes med 4,000 kr. (deri iberegnet lønnen til en præparant for oldsaksamlingen), saaledes som Selskapet baade i 1910 og 1911 hadde ansøkt om.

Og denne indstilling blev enstemmig vedtat av Stortinget den 29 mars 1912. Beslutningen lyder i sin helhet saaledes:

»For budgetterminen 1ste juli 1912—30te juni 1913 bevilges. Videnskapsselskapet i Trondhjem kr. 16,600.00 paa betingelse av, at der paa anden maate tilveiebringes et bidrag paa mindst kr. 9000.00, samt at organisationen av Selskapets videnskapelige virksomhet, saavel som ansættelsen og avlønningen av de derved forrettende tjenestemænd, approberes av kirkedepartementet, som har adgang til at forlange Selskapets direktion tiltraadt av to av departementet valgte mænd. For 2,000 kroners vedkommende desuten paa betingelse av, at Trondhjems sparebank vedstaar sit tilbud om at yde Selskapet et rentefrit laan, stort kr. 50,700.«

Da saaledes betingelsen var oppfylt, har ogsaa Sparebankens forstanderskap under 19 april sidstleden gjentat bevilgningen av laanet mot pant i Selskabets bygninger og med rentefrihet for 1 aar, utgjørende kr. 2,281.50.

Forøvrigt har man i det forløpne aar mottat av Sparebanken det sædvanlige ordinære bidrag, 4,000 kr. og dertil 1,000 kr. som 3die og sidste termin av det til utgivelse av »Schønings reise« bevilgede bidrag, 3,000 kr.

Brændevinssamlaget har likesom i 1910 ydet Selskapet et bidrag til dets driftsutgifter av 6,000 kr.

Ved ansøknig til kommunestyret har man oppnaaet fritagelse for eiendomsskat av den i 1902 indkjøpte tomt bak Selskapets bygning. Beslutningen, som blev fattet 6 juli, lyder saaledes:

»Fra 1 januar 1912 og indtil videre fritas videnskapsselskapet for at svare eiendomsskat av dets eiendom matr.-nr. 47 d til Erling Skakkes gate.«

Derimot blev et andragende til handelsdepartementet om portofrihet for Selskapet avslaaet, idet departementet ikke fandt, at der efter postloven var adgang til at tilstaa denne fritagelse.

Det er i forrige aarsberetning omtalt, at ingeniør Olaf G. Amundsen hadde under utarbeidelse planer til anlæg av varme- og ventilationsapparat i selskapets bygning. Det hadde nemlig vist sig, at der i enkelte dele av bygningen var saa fugtig, at de utstillede gjenstande m. v. maatte befryktes i tidens løp at ville ta skade. Ingeniør Amundsen avleverte i august 1911 sine planer med overslag over anlægs- og driftsomkostninger, likesom stadskonduktøren velvillig overtok at utarbeide overslag over de bygningsmæssige arbeider, som varme- og ventilationsanlægget vilde medføre.

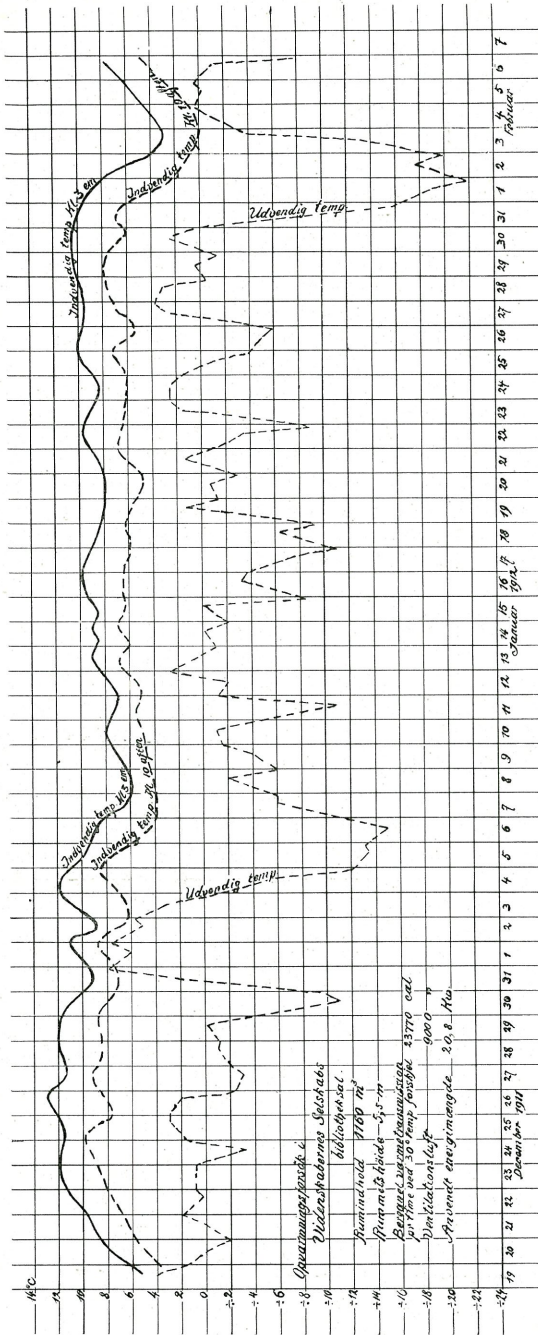
Imidlertid blev der, av hensyn til de betydelige anlægs- og

driftsomkostninger ved et saadant anlæg, inden direktionen vakt motion om muligheden av at anvende elektricitet til opvarmning av bygningen, og at man samtidig ogsaa skulde søke at faa indlagt elektrisk lys i bygningen, saavel i kontorerne som i bibliotek og samlinger.

Da elektricitetsværket stillet sig meget imøtekommende med hensyn til prisen paa elektrisk energi til opvarmning, saafremt man kunde nøie sig med at anvende spildkraft fra verket, overdrog man ingeniør I. E. Jørgensen at utarbeide planer til et elektrisk lys- og varmeanlæg i selskapets bygning.

Efter ingeniør Jørgensens forslag fandt man dog først at burde anstille et forsøk med elektrisk opvarmning i bygningen, og det var da rimeligt at la forsøket foregaa i biblioteket, hvor man er meget generet baade av kulde og fugtighet. Temperaturen i biblioteksalen synker i vintermaanederne under nul og holder sig i længere tid nogle grader under frysepunktet. Elektricitetsverket ydet av interesse for saken gratis strøm til forsøket, som efter at de nødvendige ledninger og 3 ovne var anbragt, tok sin begyndelse 19 december. Ovnenes samlede energiforbruk var 208 kilowatt, og de var i virksomhet fra kl. 10 aften til 6 morgen og fra kl. 9 formiddag til 3 eftm., altsaa i 14 timer i døgnet. Biblioteksalens rumindhold er 1,160 m.³. De elektriske ovne fik i løpet av et par dage temperaturen i biblioteket op fra + 5⁰ til + 13⁰, og de viste sig under de meget vekslende temperaturforhold i januar og begyndelsen av februar 1912 istand til at holde temperaturen paa et efter den anvendte energimængde og forholdene forøvrigt meget rimeligt niveau (se omstaaende tabel). Bibliotekets personale har, som en følge herav, hat ganske gunstige arbeidsvilkaar i vinter sammenlignet med tidligere.

Da der saaledes var grund til at anta, at man kunde faa biblioteket og samlingerne opvarmet til en nogenlunde rimelig temperatur i vintermaanederne ved hjælp av spildkraft fra elektricitetsverket, har ingeniør Jørgensen derefter utarbeidet planer til et elektrisk varmeanlæg i selskapets bygning. Prisen for elektrisk energi (spildkraft) har elektricitetsverket bestemt til 30 kr. pr. kilowatt pr. aar. Da det desuten av hensyn til bygningens ildsikkerhet syntes meget ønskelig, at ovnene i kontorerne og vagtmesterens rum blev tat bort, er planen for det elektriske varmeanlæg blet utvidet til ogsaa at omfatte samtlige kontorlokaler og bibliotekets utlaans- og læseværelse m. v. I disse sidste er det hensigten at anvende elektriske magasinovne, medens man i kontorerne har tænkt ved siden av de elektriske ovne at anvende gaskaminer. Det er nemlig uøkonomisk til enhver tid at holde disse rum opvarmet til almindelig værelse temperatur, utelukkende ved elektricitet.

Efter planen vil der medgaa til opvarmning av bygningen:

1. I biblioteket 2.1 kw. pr. 100 m.³, tilsammen 25 kw.
2. I utlaans- og læseværelserne 17 »
3. I samlingsalene 1.8 kw. pr. 100 m.³ og i hovedopgangen 1.1 kw. pr. 100 m.³, tilsammen 90 »
4. Til delvis opvarmning av kontorerne, vagtmesterens bolig, præparantrummet m. v. 18 »

tils. 150 kw.

I biblioteket paaregner man herved at kunne holde en temperatur om vinteren av 12—14⁰ og i samlingerne av ca. 10⁰ over den utvendige temperatur. Til ventilation agtes i de forskjellige rum anbragt kraftige elektriske vifter, som man antar vil være istand til i forening med de elektriske ovne at faa bugt med den optrædende fugtighet.

Ingeniør Jørgensen har ogsaa utarbeidet planer tll elektriske lysanlæg i den hele bygning.

Der er indhentet anbud paa varme- og lysanlægget, men nogen endelig bestemmelse om anlæggenes utførelse er endnu ikke truffet.

Om samlingsernes virksomhet kan henvises til de her indtagne beretninger fra samlingsbestyrerne. Dr. Broch har en gang ukl. git folkeskolernes øverste klasser veiledning i de naturhistoriske samlinger. Nærmere herom vil sees av hans aarsberetning.

De til stipendier bevilgede beløp har været disponeret av samlingsbestyrerne. Det arkæologiske stipendium er blet delt mellem samlingsbestyreren, cand. mag. Th. Petersen og adjunkt Nummedal.

Selskapet har utgit Skrifter 1911, som indeholder 12 videnskapelige avhandlinger, foruten en av prof. N. Wille forfattet biografi av M. Foslie og aarsberetning for 1910, ialt noget over 56 ark. Dette aarsskrift er av omfang det største, som Selskapet nogensinde har utgit. Selskapets skrifter fremkommer denne gang i nyt format og nyt typografisk utstyr. Dels av hensyn til at beretninger og avhandlinger av oldsagsamlingens bestyrer ogsaa vil bli inddat i det nytgivne tidsskrift »Oldtiden«, dels av andre grunde, fandt man det paakrævet, at formatet kom i overensstemmelse med de aarsskrifter, som utgives av museerne i Bergen, Stavanger og Tromsø. Dette er gjennomført i Skrifter 1911.

Man har fundet det hensigtsmæssig at gi Fondet av 1881, som er dannet ved utbyttet av forelæsninger, som Selskapet i sin tid lot avholde ved flere av dets medlemmer. et nyt navn: Det trondhjemske gavefond. For dette fond har man ut-

arbeidet statuter, der er vedtat av generalforsamlingen, og som nedenfor er avtrykt som tillæg til årsberetningen.

Man har ladet utarbeide en forandret instruks for kassereren, og en komite av samlingsbestyrere er nedsat for at fremkomme med nye instruks for præparanterne.

Likeledes er der fattet beslutning om, at præmien for de av Selskapets funktionærer, som er forsikringspligtige til kredssykekassen, utredes av Selskapets kasse.

Umiddelbart forinden avholdelsen av Selskapets 2den ordinære generalforsamling den 24 oktober hadde dr. I. Hagen ladet trykke en brochure: »Hvorledes Trondhjems museum styres«, som han tilstillet direktionens medlemmer og Selskapets funktionærer m. fl., og hvori han sterkt kriticerte direktionens ledelse av Selskapets anliggender. I generalforsamlingen henstillet dr. Hagen, før valget paa de uttrædende medlemmer av direktionen skulde foregaa, til den samlede direktion nu at trække sig tilbake. I motsat fald vilde brochuren bli yderligere distribueret og desuten utlagt tilsalgs i bokhandelen.

Direktionen fandt imidlertid ikke at kunne innlade sig paa at etterkomme denne anmodning, og dr. Hagen fremsatte da, dertil opfordret av et av direktionens medlemmer, selv forslag om at generalforsamlingen, forsaavidt valgene angik, skulde utsettes. Dette forslag blev enstemmig vedtat og den utsatte generalforsamling blev da berammet til den 17 november.

I mellemtiden lot direktionen ta et optryk av brochuren, og utdele dette til alle Selskapets medlemmer m. fl. samt til en flerhet av dets bytteforbindelser, idet man ansaa det for magtpaaliggende, at disse fik anledning til at gjøre sig bekjendt med de fremsatte beskyldninger og deres begrundelse.

Likeledes lot man trykke og distribuere et tilsvaer til brochuren, hvori man imøtegit de væsentligste av de fremsatte anklageposter.¹

Hertil leverte da dr. Hagen et »gjensvar« i en ny brochure.

Dette blev der ikke tid til at imøtegit før avholdelsen av den utsatte generalforsamling.

I denne tilbakeviste direktionen saavel de i gjensvaret som i brochuren fremsatte beskyldninger som uberettigede, medens dr. Hagen fastholdt dem i hele deres utstrækning. Han fik dog ikke tilslutning fra noget hold. Og ved valget paa nye medlemmer av direktionen istedetfor de avtrædende: Vicepræs, overlærer Schøyen og overlæge Holst gjenvalgtes disse, praktisk talt enstemmig.

¹ Et inlæg blev ogsaa leveret av følgende samlingsbestyrere: Dr. Hj. Broch, B. Hartmann, Th. Petersen, K. Rygh, Carl Schulz i en brochure: Dr. I. Hagen og Trondhjems museum.

Allikevel trodde man det rigtigst at utarbeide og indsende til Kirkedepartementet en redegjørelse for denne strid og dens forløp.

I samme generalforsamling gjenvalgtes til revisorer overlærer L. Schulerud og inspektør A. Chr. Føyn.

I direksjonsmøte den 3 oktober valgtes til medlemmer av bokutvalget overlærer Rygh og bestyrer Nordgaard istedetfor avdøde Foslie og overlærer Richter, der hadde bedt sig entlediget.

Til livsvarige medlemmer av Selskapet har direksjonen utnevnt:

Adjunkt A. Nummedal den 11 april
Sogneprest H. O. Saxlund den 19 april
Professor A. Wille den 24 oktober
Konservator Ove Dahl » —
Amanuensis P. A. Øyen » —

samtligte for fortjenester av Selskapet overensstemmende med statuternes § 7.

Ved Universitetets 100 aarsjubilaum i september fremmøtte præsens som indbuden repræsentant for Videnskapsselskapet og overrakte en adresse fra samme.

I samme anledning blev der efter initiativ av direksjonen avholdt en akademisk borgerfest her i byen, som fik stor tilslutning.

Selskapets kapitalformue utgjorde ved utgangen av 1911 kr. 215,417.38. Hertil kommer forskudsfondet (rektor Lossius og hustrues fond) kr. 5,000, som for tiden er tat til indtægt i kasse-regnskapet.

Derimot skyldte Selskapet til Kongsberg sølvverks driftsfond kr. 18,000 og til stiftamtmandsemdedets fond av 1865 kr. 20,000, samt et veksellaan paa kr. 5,000. De to nævnte pantelaan vil nu bli indfriet, efter at Sparebanken har indvilget det ovenomhandlede laanandragende.

Med hensyn til aarets indtægter og utgifter og status for Selskapets legater og fonds henvises til omstaaende ekstrakter av regnskapet.

Trondhjem i direksjonen for det kgl. norske Videnskabers Selskab (Trondhjems museum) mai 1912.

**B. Lysholm. Axel Sommerfelt. S. Wleügel,
K. Schøyen. Alexander Holst. Andr. Berg. Kristian Koren.**

I. Richter.

Ekstrakt

av det kgl. norske Videnskabers Selskabs regnskap for 1911.

Indtægt:		
1.	Beholdning fra 1910	kr. 769.30
2.	H. M. Kongens bidrag	» 400.00
3.	Statskassens bidrag	» 13,000.00
4.	T.hjems brændevinssamlags bidrag	» 6,000.00
5.	T.hjems sparebanks bidrag:	
	a. ordinært	kr. 4,000.00
	b. ekstraordinært	» 1,000.00
		» 5,000.00
6.	Renter i 1911:	
	a. $\frac{2}{3}$ av Hammers legats utbytte	kr. 3,559.13
	b. $\frac{5}{6}$ » Poulsons do. do.	» 1,212.94
	c. Aas og hustrues do. do.	» 536.44
	d. Benneches do. do.	» 812.92
	e. $\frac{5}{6}$ av Jenssens do. do.	» 937.50
	f. Av kassebeholdning i T.hjems sparebank	» 44.26
		» 7,103.19
7.	Utbytte av den Hjelmstjerne-Rosencroneske stiftelse for 1910	» 2,493.73
8.	Medlemskontingent	» 803.00
9.	Leieavgift av tomt	» 625.00
10.	Salg av skrifter	» 37.90
11.	Entré	» 96.59
12.	Veksellaan	» 1,000.00
13.	Refunderet efter revisionsantegnelse	» 1.00
		kr. 37,329.71

Utgift:		
1.	Lønninger	kr. 14,890.00
2.	Samlingerne:	
	a. Oldsaksamlingen	kr. 933.00
	b. Do. bibliotek	» 228.96
	c. Myntsamlingen	» 144.15
	d. Den zoologiske samling	» 787.42
	e. Den botaniske do.	» 84.76
	f. Mineralsamlingen	» 80.61
	g. Biblioteket	» 4,572.87
		» 6,831.77
		Overf. kr. 21,721.77

		Overf. kr. 21,721.77	
3.	Stipendier	»	1,500.00
4.	Livrente til dr. I. Hagen	»	800.00
5.	Utgivelse av skrifter:		
	a. ordinært	kr. 3,435.81	
	b. ekstraordinært	» 730.15	
		_____	» 4,165.96
6.	Grundavgift og skat	»	601.02
7.	Renter av pantelaan	»	1,610.91
8.	Fællesutgifter:		
	a. Opsyn i samlingerne	kr. 346.00	
	b. Renhold	» 361.47	
	c. Brænde	» 566.45	
	d. Telefon	» 230.00	
	e. Tilfældige utgifter	» 1,711.26	
		_____	» 3,215.18
9.	Algologisk arbeide	»	1,214.65
10.	Beholdning:		
	a. Restancer:		
	Medlemskontingent kr. 40.00		
	Benneches legat	» 45.00	
	Leieavgift av tomt	» 1,025.00	
		_____	kr. 1,110.00
	b. I T.hjems sparebank	»	169.78
	c. I kasse	»	1,220.44
		_____	» 2,500.22
			<u>kr. 37,329.71</u>

Oversigt

over status for Selskapets legater og fonds pr. ³¹/₁₂ 1911.

1. Hammers legat:			
Beholdning fra 1910	kr.	120,264.19	
Av renterne i 1911 oplagt ¹ / ₃ . . . »		1,779.56	
			kr. 122,043.75
2. Poulsons legat:			
Beholdning fra 1910	kr.	32,634.10	
Oplagt ¹ / ₆ av renterne »		242.59	
			» 32,876.69
3. Aas og hustrues legat			» 12,000.00
4. Benneches legat			» 20,000.00
5 a. Jenssens legat			» 25,000.00
5 b. Jenssens legats akkumulationsfond:			
Beholdning fra 1910	kr.	625.66	
Renter i 1911 »		21.88	
Overført fra Jenssens legat ¹ / ₆ av renter i 1911 »		187.50	
			» 835.04
6. Det trondhjemske gavefond:			
Beholdning fra 1910	kr.	2,569.32	
Renter i 1911 »		92.58	
			» 2,661.90
7. Rektor Lossius og hustrues fond (forskudsfondet):			
Tilgode av kasseregnskapet . . .	kr.	5,000.00	

Statuter

for

„Det trondhjemske gavefond“,

vedtagne i generalforsamling den 28 februar 1911.

§ 1.

Det Videnskapselskapet tilhørende fond, som hittil har baaret navnet: Fondet av 1881, og som ved oplagte renter ved utgangen av 1909 eiet en kapital av kr. 1,515.52, skal herefter bære navnet: Det trondhjemske gavefond.

§ 2.

Dette fond søkes forøket ved gaver til Selskapet, som ikke er bestemt til at danne selvstændige legater, og ved innsamlinger, forsaavidt saadanne gaver og innsamlinger ikke uttrykkelig er bestemt til at komme nogen særlig del av Selskapets virksomhet tilgode.

§ 3.

Fondet skal med den tilvækst, som det i tidens løp faar, utgjøre en urørlig kapital, hvorav intet kan brukes til dækkelse av utgifter eller tages tillaans. Kapitalen skal anbringes mot pant i fast eiendom.

§ 4.

Indtil fondet har naaet en størrelse av 5000 kr. skal renterne tillægges kapitalen, — senere $\frac{1}{5}$ av renterne, medens resten tages til inntægt i Selskapets aarlige budgetter.

§ 5.

Naar fondet har naaet en størrelse av 5000 — fem tusinde — kroner, skal der andrages om kgl. stadfæstelse av dets statuter

Oldsagsamlingen.

(Bestyrer: K. Rygh).

Oldsagsamlingen har i 1911 havt en tilvækst af 405 numere (katalognr. 9562—9966).

Deraf falder paa *stenalderen* 253 numere i 92 fund. Omtrent to trediedele af disse fund skriver sig fra boplads og andre stenalderspladse, dels fra ældre, dels fra yngre stenalder. Den overveiende del af disse er indsamlet af adjunkt A. Nummedal under en reise, som han foretog med understøttelse af selskabet. Medens de flintpladsfund, som indkom i 1910 omtrent alle skrev sig fra ytre Nordmøre, er der i tilvæksten i 1911 ogsaa rækker af saadanne fund fra Romsdalen og Hitteren i søndre Fosen.

Af fund fra *broncealderen* er der indkommet 3 enkeltfund, alle markfund, bestaaende af celter, fra Bremsnes i Nordmøre, Storfosen i Ørlandet og Stadsbygden.

Til *ældre jernalder* hører 5 fund med 28 numere. Det betydeligste af dem er et stort fund med en pragtfuld samling af smykker i en kvindegrav fra folkevandringstiden paa Hol paa Inderøen.

Til *ynge jernalder* eller *vikingeliden* hører 12 fund med 28 numere. Det meste er tilfældig gjorte enkeltfund, men et enkelt er baade rigt og betydningsfuldt, et kvindegravfund fra Fasteraune i Skatval.

Til *middelalderen* maa henføres 16 nr. Størst interesse af disse har et fund i grunden indenfor kirkeruinen paa Munkeby i Skogn, som fremkom ved de af fortidsmindesmerkeforeningen foretagne undersøgelser.

Af gjenstande *ynge end reformationen* er indkommet 63 numere. Af disse skal jeg særlig fremhæve en større samling af udrangerede inventariesager fra Melhus kirke. Dernæst en samling af renaissancestykker, som blev fundne ved udgravning af grunden under gaard nr. 6 i Apothekerveiten.

Det til reiser i arkæologisk øiemed bevilgede stipendium har været delt mellem D'hrr. adjunkt Nummedal, cand. Petersen og samlingens bestyrer. Foruden nogle smaa ture foretog jeg

reiser i Romsdalen, i Heyne, i Agdenes, til Beitstaden, Skjørn og Vikten. Af større arbeider kan nævnes udgravning af en bo-plads i en heller i Skjørn og af et par flintpladse paa Otterøen i Romsdalen. Et planlagt arbeide i nordre Helgeland maatte udsættes paa grund af det daarlige veir, som indtraadte deroppe ved midten af august.

En nærmere beskrivelse af den del af tilvæksten, som er ældre end reformationen, vil foreligge trykt i Thj. VSS. 1911 nr. 5.

Gaver er indkommet fra følgende:

Foreningen for Fortidsmindesmerker, dens trondhjemske afdeling.
Nidaros Metalvarefabrik.

Gaardbr. P. T. Utgaard ved konservator O. Nordgaard.

Dagbladet »Nidaros«s direktion.

Dr. Hans Reusch, Kristiania.

Sogneprest H. Saxlund, Akerø.

Fanejunker Seem, Grong.

Ingeniør Chr. Wimpelmann, Bremsnes.

Cand. mag. Th. Petersen.

Direktionen for Stadsbygdens Teglverk ved Ole Steine.

Godseier Petersen, Storfosen.

Gaardbr. Nils Nyhus, Soknedalen, ved lærer A. Nyhus.

Gaardbr. Oliver Alstad, Skatval.

Kasserer J. Kr. Wengstad, Stenkjær.

Lærer K. Grønseth, Kristiansund.

Lods Elias Marø, Stenshavn, ved sogneprest Saxlund.

Gaardbr. Peder Orten, Orten, ved samme.

Adjunkt Wilh. Lund, Kristiansund.

Preparant Bernh. Hanson, Kristiansund.

Særlig skal jeg fremhæve, at adjunkt A. Nummedal har indsendt til museet alle fund fra de af ham opdagede flintpladse.

Myntsamlingen.

(Bestyrer: B. Hartmann).

Om mynt- og medaljesamlingens tilvækst og tilstand i aaret 1911 tillater jeg mig herved at indsende den sædvanlige indberetning.

Samlingen har dels ved kjøp og dels ved gaver hat en tilvækst av 5 medaljer (hvorav 3 i sølv, 2 i kobber og bronze), 166 mynter (hvorav 1 i guld, 90 i sølv, 69 i kobber og bronze, 6 i nikel og ringere metaller), 3 pengesedler, 3 tegn (hvorav 1 i sølv, 1 i messing, 1 i kobber) = 177 stykker. Fra dette antal blir at trække 7 bortbyttede dubletter (1 sølvmynt og 6 kobbermynter). Den hele beholdning er nu omtrent 16,550 nr., hvorav ca. 1,370 medaljer, 390 pengesedler, 155 jetons og tegn, og resten, ca. 14,630 mynter.

Gaver er indkommet fra følgende 10 forskjellige personer eller foreninger:

Fra styret for Gjøviksutstillingen i 1910 et eksemplar av utstillingens medalje i bronze.

- » Drammens formandskap byens 100 aars jubilæums medalje i sølv.
- » Universitetets sekretariat et eksemplar av Universitetets 100 aars jubilæums medalje.
- » sogneprest Sigvald Skavlan 49 diverse mynter og medaljer.
- » skolebestyrer Krogstad 2 dansk-norske kobbermynter.
- » stationsmester O. Mæhre, Størdalen, 23 diverse mynter.
- » bibliotekar Th. Petersen et kobbertegn (en moralsk medalje eller snarere en saakaldt tessera anatomica fra Kristian 4des tid).
- » handelsmand P. J. Larsson en tysk jeton og 11 diverse mynter.
- » fisker Joakim Johnsen 17 diverse mynter.
- » en unævnt en russisk 2-kopek.

Blandt de erhvervede numere er forresten især at nævne en svensk örtug av sølv fra Erik av Pommerns tid av en sjeldnere

type, 2 ældre tyske religiøse sølvmedaljer uten aar og en ungarsk dukat fra Maria Theresias tid.

En kjærkommen forøgelse er ca. 40 middelalderske danske og angelsaksiske sølvmynter, der er erhvervet fra en privat dansk myntsamlers og næsten alle er nye for vor samling. En flerhet av de danske tilhører de saakaldte borgerkrigsmynters klasse.

Den interessanteste erhvervelse er dog en større, særdeles vel konserveret makedonisk sølvmynt, en saakaldt tetradrakme, der er fundet i jorden i et gaardsrum i Elvegaten. Den er præget av kong Filip Arridæus, Aleksander den stores halvbroder og efterfølger, altsaa omkring aar 320 før Kristus.

En Elsazer thaler fra keiser Rudolf den 2dens tid er fundet i jorden paa gaarden Ulset i Skatval.

Den zoologiske samling.

(Bestyrere: for pattedyrsamlingen dr. Hj. Broch, for fuglesamlingen O. Nordgaard, for fiske- og evertebratsamlingen V. Storm.

Pattedyrsamlingen er i det forløpne aar øket med et par elgekranier med abnorme hornannelser. Der er videre indkjøpt interessante utviklingsstadier av sæl- og oterfostre. Takket være pelsvarehandler I. N. BRUUNS elskværdighet fik museet kjøpt et stort eksemplar av en bæver, som er slaat ihjel i sjøen utenfor Grimstad. — Indsamlingen av smaagnavere blev fortsat til en utredning av de forskjellige rotte- og musarters optræden i Trøndelagen. Herunder mottok vi en værdifull hjelp av amtsskolemester RICH. AAENG, og ogsaa andre har leilighetsvis ydet museet sin støtte under dette arbeide. Fra lærer KRØG i Meldalen blev sendt os et eksemplar av den sjeldne bjerkemus, *Sicista subtilis* (PALL.). Et prægtig eksemplar av graasidemusen *Euotomys rufocanus* (SUNDEV.) fra Storvand i Meraker skyldes hr. JOHAN DIRCKS; arten er ikke tidligere kjendt fra den egn.

Arbeidet med gruppen av Trøndelagens høiere strandfauna fortsattes i 1911. Som ifjor omtalt nødvendiggjorde denne gruppe en del omflytninger i pattedyrsamlingen; konservator har herunder tat sigte paa at bringe opstillingen i overensstemmelse med de krav, som undervisningen stiller. Det gammeldagse, systematiske magasin-opstillingsprincip maa trænges tilbake, og en spaltning av samlingen gjennomføres helt ut, saa museets belysning av vort lands og i første række Trøndelagens pattedyrs liv træder helt i forgrunden, mens de utenlandske samlinger, som paa grund av museets begrænsede midler ikke kan frigjøres for tilfældighetens præg, maa søkes bragt til at omfatte og belyse enkelte utvalgte fænomener av rent generel, naturhistorisk interesse.

Den utviklingsplan, som her er antydnet, medfører samtidig en omlægning av samlingen til biologiske grupper. Disse vil dels være større, omfattende grupper, som søker at illustrere de store dyresamfund som f. eks. strandens høierestaende fauna i Trøndelagen, og dels smaagrupper, som gir mere intime indblik

i den enkelte dyrearts familieliv. De smaa grupper kan av og til indgaa som led i de store, biogeografiske sammenstillinger; men i reglen vil dette ikke kunne ske. Konservator har derfor tænkt at skaffe plads til en del av smaagrupperne ved nye montrer under vinduene mellem de store skaper; men dette har foreløbig maattet staa hen av hensyn til tanken om et varmeanlæg i museet. Imidlertid har præparant DICKS paabegyndt arbeidet med smaagrupperne; den første av dem er allerede færdig; dens tilblivelse skyldes tildels amtsskogmester RICH. AAENG, som skaffet os reder av lemæn. I fig. 1 er gjengit et fotografi av den nye lemængruppe. Lignende grupper, som illustrerer vore almindeligste smaagnaveres liv og levesæt, vil efterhvert søkes istandbragt.

Konservator har i det forløpne aar efter samraad med skoleinspektør SVENSEN og i forstaaelse med folkeskolenes overlærere paatat sig at vise folkeskolenes elever rundt i de zoologiske samlinger en gang i uken. I løpet av 1911 har samtlige folkeskolenes 7de klasser i Trondhjem hat anledning til at gjennemgaa samlingerne, og de fik herunder saavidt mulig forklaring paa betydningen av grupper o. s. v. Under dette undervisningsarbeide har enkelte mangler i bygningen lagt vanskeligheter iveien. Først og fremst er belyningsforholdene til hinder for utnyttelsen av samlingene. I de mørke vintermaaneder maa omvisningen indskrænkes til dagens faa, lyse timer, og det er forekommet, at mørket har hindret barnene fra at følge med i, hvad der er blit forklart om farvetilpasninger og lignende fænomener, og omvisningen har endog nogen ganger maattet avbrytes paa grund av mørket. Det er derfor paakrævet, at der sørges for effektive lysanlæg i samlingene, om disse skal kunne fylde sin plads i undervisningens tjeneste. — Næsten likesaa generende er kulden. Konservator har maattet fralægge sig ansvaret for barnenes helbred mere end en gang, og man har endogsaa fundet at burde indstille omvisningen flere ganger i løpet av vinteren paa grund av den strenge vinterkulde, som hersker i samlingene, længe efter at kuldeperioden er slut utenfor. Man har derhos maattet gjøre sig det til regel at la barnene gymnastisere eller slaa floke midt under omvisningen for at holde varmen, og dette distraherer selvsagt baade omviser og barn i høieste grad.

Skal museets arbeide i folkeskoleundervisningens tjeneste kunne fortsættes, maa de her paapekte mangler avhjelpes, for at barnene skal kunne faa det utbytte av omvisningen, som ønskelig er, uten at de tar skade paa sin helbred.

I løpet av sommeren foretok konservator innsamlinger av

E. Olsen, fot.

Fig. 1. Gruppe av Lemmen [*Lemmus lemmus* (Linn.)] ved reden.

coelenterater paa forskjellige steder i fjorden; lokaliteterne omkring Skarnsundet, Røberg og Gjeitnesset blev mere specielt undersøkt. For korallenes vedkommende vil resultatene bli samlet i en systematisk-geografisk beskrivelse, hvis første del offentliggjøres i denne aargang av selskapets skrifter. Undersøkelserne har vist, at fjordens alcyonaceefauna er rikere end tidligere antat; blandt de fundne arter er en (*Anthelia fallax*) helt ny for videnskapen, mens en anden (*Gersemia loricata* MARENZELLER) tidligere bare er kjendt fra arktiske havpartier. Blandt de andre koraller, som blev innsamlet, fæster interessen sig ganske særlig ved en række vakre ungstadier av *Primnoa* og *Paragorgia*. — Ogsaa av hydroider blev et meget stort materiale innsamlet, som konservator endnu ikke har rukket til at sortere. — Under sit ophold ved den biologiske station samlet den danske zoolog dr. TH. MORTENSEN ogsaa en del hydroider i Skarnsundet; ved sorteringen, meddeler han, fandtes deriblandt ogsaa en ukjendt art av slegten *Oplorhiza* ALLMAN; den vil med det første bli beskrevet i selskapets skrifter. Fundet har meget stor interesse, da slegten hittil utelukkende er kjendt fra ALLMANS beskrivelse av en liten koloni fra stort dyp søndenom Marquesas-øene; hans beskrivelse blev offentliggjort i 1877.

I løpet av aaret har konservator offentliggjort følgende arbeider:

Hydroider; Fauna droebachiensis I (Nyt Magazin for Naturvidenskaberne Bd. 49) Kristiania.

Notiser om norske pattedyr I (Selskapets skrifter 1910) Trondhjem.

samt sammen med professor dr. W. KÜKENTHAL (Breslau):

Pennatulacea (Wissenschaftliche Ergebnisse der deutschen Tiefsee-Expedition, Bd. XIII) Jena.

Fuglesamlingen har faat en forøkelse av indenlandske fugler, hvorav kan nevnes:

Tetrao tetrix LIN., en eiendommelig varietet av aarhane, skutt i Velfjorden d. ¹⁵/₅ 1911, den minder sterkt om den sterile hun.

Tetrastes bonasia LIN., en graa varietet av hjerpe, skutt paa Snaasen i januar 1909.

Perdix perdix LIN., en gammel han av raphøns, skutt ved Beian d. ²⁹/₄ 1911. Raphøns blev for et par aar siden indført til Storfosen fra Ungarn, og den gamle han er temmelig sikkert en av de oprindelig indførte, som er fløiet over fra Storfosen til Beian.

Procellaria leuchorrhhoa VIEILL. En han av stormsvale, blev fanget paa kaien i Thamshavn, Orkedalen, d. ²/₁₀ 1911. Gave av kapt. AXEL HERSTAD.

Syrnium lapponicum RETZ. En hun av Laplandsugle fandtes død i gaarden Bruraaks utmark (Strinden) d. ²⁰/₃ 1908. Det er det første eksemplar fra det Trondhjemske i vort museum.

Asio brachyotus FORSTER. To halvfjerede unger av denne ugle blev skutt ved Greistad i Strinden d. ²⁷/₆ 1911.

Corvus frugilegus LIN. Hun av blaakraake, skutt ved Nardo i Strinden d. ⁴/₄ 1911.

Foruten den ovenfor nevnte stormsvale har samlingen av gaver mottat en nøddekraake, *Nucifraga caryocatactes* LIN., og en taarnfalk, *Falco tinnunculus* LIN., skutt ved Riasten i Aalen i slutningen av august 1911. Lensmand DAHL leg.

Eggsamlingen er i 1911 blet adskillig forøket. Lærer GRØTTUM har skjenket et kuld egg av taksvale, *Hirundo urbica* LIN., fra Fjermstad i Strinden (²⁴/₆ 1911), og præparant ARNOLD DIRCKS har i sommerens løp innsamlet ialt 14 arter i 21 kuld, hovedsagelig av smaaflugler fra byens nærmeste omegn.

Skrapninger er foretat i Borgenfjorden, Skarnsundet, Eidsbotn, ved Tautra, Munkholmen, Gjeitneset, osv. Dr. BROCH deltok i de fleste ekskursjoner for at samle materiale til sine studier over coelenteraterne. I begyndelsen av sommeren deltok i skrapningerne den danske zoolog dr. MORTENSEN, som gjorde studier over echinodermer og ctenophorer, samt en tysk zoolog dr. MARX, som vilde tilegne sig en almindelig oversikt over Trondhjemsfjordens dyreliv. Senere kom dr. V. DOGIEL fra St. Petersburg. Sidstnevnte studerte utviklingen av visse *Podostomata*. Tilsidst deltok prof. dr. KÜCKENTHAL fra Breslau med sin assistent dr. NIEDERMEYER og 5 elever i skrapningerne paa koralbund. — Av mollusker og bryozøer blev en hel del innsamlet, og av sjeldnere dyr utenfor disse grupper kan nevnes en sjøstjerne, *Retaster multipes*, som blev tat paa sydsiden av Tautra.

Dr. DOGIEL var saa venlig at bestemme det innsamlede materiale av *Podostomata*. Disse bestemmelser gjengies her.

1. *Phoxichilus circularis* GOODSIR.

Tautra, 50 m., lithothamnionbund.

2. *Cordylochele longicollis* G. O. SARS.

Syd for Garten, ca. 250 m., lerbund; Røberg, ca. 200 m.

3. *Nymphon mixtum* KRØYER.

Brekstad, ca. 170 m., skjelgrus og slam; Prestbugten ved Røberg, 30—80 m., lithothamnionbund.

4. *Nymphon leptocheles* G. O. SARS.

Syd for Garten, ca. 250 m., lerbund; nord for Tautra, 90—140 m., haard bund; Hoøen ved Skarnsundet (Beitstadfj.), ca. 60 m., lerbund med sand og skjel.

5. *Nymphon strømi* KRØYER.

I leden ved Storfosen, ca. 200 m., ler med grov sand; Rø-

berg, ca. 150 m.; nord for Tautra, 140 m., lerbund; Munkholmen, 30 m., stenbund; Strømmen i Verrasund.

6. *Nymphon macrum* WILSON.

Syd for Garten, ca. 250 m., lerbund; Røberg, 150—200 m., koralbund; nord for Tautra, 90—140 m., haard bund; Vennes-havn ved Skarnsundet, ca. 15 m.

7. *Chaetonymphon spinosissimum* NORMAN.

Syd for Garten, ca. 250 m., lerbund; Brekstad, ca. 170 m., skjelgrus og slam; Røberg, 150—200 m., koralbund,

8. *Pycnogonum littorale* STRØM.

Skarnsundet, 80—100 m., bergbund.

Desuten har A. M. NORMAN i Trondhjemsfjorden (se Ann. Mag. Nat. Hist., s. 6, vol. 13, p. 151) fundet *Anaphia petiolata* KRØYER og *Pycnogonum crassirostre* G. O. SARS.

Det samlede antal av *Podostomata*, som for tiden kjendes fra Trondhjemsfjorden, skulde saaledes være 10 arter.

Bestyreren af Fiske- og Evertebratsamlingen har ikke selv havt Anledning til at gjøre Indsamlinger, men har mest været beskjeftiget med at bestemme og ordne ældre Materiale af Insekter og Sjødyr.

Med Hensyn til Fiskene kan meddeles følgende:

Gjennem Konservator Nordgaard erholdtes fra Rækefiske i Skjørnfjorden Exemplarer af *Scopelus glacialis* og *Maucrolicus Mülleri*. Af Fiskeriselskabet er modtaget, ogsaa ved Rækefiske, ved Ingeniør Schmidt-Nilsen, foruden Unger af *Molva abyssorum* og andre almindeligere Arter, ogsaa flere sjeldnere som *Centridermichtys uncinatus*, *Lumpenus maculatus*, *Motella cimbria* og en *Lycodes*, som kommer nærmest *Lycodes VahlII*, men i Farvetegning afviger fra denne og andre Arter af Slægten.

I Forbindelse hermed kan noteres, at $\frac{25}{3}$ 12 strandede ved Sør-Flatanger en *Regalecus glesne*, som indsendtes til Museet af Kirkesanger Fuglaar. Den var, hvad denne Art gjerne er, meget defekt, saaledes at kun Dele af den blev opbevaret; dog var Farven og Længdebaandene tydelige. Totallængden havde været over 3 Meter. Efter Afsenderens Meddelelse var den længste Rygstraale over 1 Meter, men alle var sønderbrudte og bortkomne, undtagen 1, som medsendtes; den var 75 ctm.

Om Evertebraterne kan nævnes, at med en Fiskers Line erholdtes en 1,80 M. l. *Pavonaria finmarchica*, vistnok det største Exemplar, som hidtil er kjendt af denne Art. Det toges i det store Dyb nordenfor Munkholmen.

Dr. Broch har afgivet en Samling Alcyonariepræparater af Originalerne til hans Skrifter: 1) Die Alcyonaceen des Kola-fjordes (Travaux de la société imperiale des naturalistes de St. Petersbourg 1911), og 2) Alcyonacea i »Coelenterés du fond« (Duc D'Orleans: Campagne arctique de 1907).

Nordgaard har gjort Indsamlinger og Undersøgelser af Bryozøer og Mollusker i Trondhjemsfjorden, hvorom han vil give Underretning i Selskabets Skrifter.

Mineralsamlingen.

(Bestyrer: C. Schulz).

I 1911 er ikke nogen Indkjøb gjort for Mineralsamlingen. Af de sidste Par Aars ordinære Annua er opsparet Kr. 324.48. Sammen med et ekstraordinært Tilskud paa Kr. 300.00 agtes Beløbet anvendt til en Reise til Spitsbergen for at indsamle Fossiler og Bergarter fra saavidt mulig forskjellige geologiske Formationer. Denne Reise agtes foretat i Sommer.

Af Gaver er i Aarets Løb i det væsentlige indkommet:

Fra Generalkonsul Chr. Thams: En Matte Kobbermalm fra Katanga, belgisk Kongo.

- » Ingeniør M. B. Landstad: Malmprøver fra Forekomster i Tromsø Amt.
 - » Tekniker H. Guldberg: Zinkblende, Arsenkis og Falerts fra Hitteren.
-

Biblioteket.

(Bibliotekar: Th. Petersen).

Biblioteket er i 1911 blit forøket med 2475 bind bøker, hvorav 589 smaatryk og disputatser, 5 atlaser og 51 kartblade, 60 prospekter og portrætter, 10 manuskripter, fordelte som nedestaaende tabel utviser. I den sidste rubrik er samtidig utlaanet specificeret.

	Tilvækst			Utlaan
	Ved kjøp	Ved gave el. bytte	Tilsammen	
	Bind	Bind	Bind	Bind
Skrifter av naturvidensk. indhold	743	593	1336	744
Skrifter av historisk indhold . . .	150	247	397	792
Skrifter av blandet indhold	16	132	148	278
Skrifter i andre fag	50	544	594	355
Sum	959	1516	2475	2169
Karter		51	51	1
Manuskripter		10	10	9
Prospekter og portrætter		60	60	5

Større gaver er i aarets løp mottat fra fhv. sogneprest *Sigv. Skavlan*, resid. kapellan *Johs. Flood* og enkefru *Elise Thome*. *Carlsbergfondets Direktion* har foræret et smukt indbundet eksemplar av sit mindeskrift over J. C. Jacobsen. Fra distriktslæge *Schnitler*, Stenkjær, har man mottat et skindbrev, utstedt $\frac{4}{9}$ 1638 paa Flaatumken i Høland og omhandlende gaarden Skjeggenes paa Setskogen i samme sogn. Et andet skindbrev, dat. Fiksen [Vikør] $\frac{12}{10}$ 1616, er skjænket av telegrafist *K. Myhre*. Trondhjems Teaters Direktion har ved overretssakfører *Sverre Brandt* deponeret i Selskapets bibliotek det gamle teaterbibliotek, som inneholder mange litterære sjeldenheter, og som tidligere hadde en brandfarlig plads paa teatrets mørkloft.

Ved bytte med Universitets-Biblioteket har man erhvervet et defekt eksemplar av Erik Walkendorfs Breviarium Nidrosiense, trykt i Paris 1519.

Fra Universitets-Biblioteket i Christiania har været hitlaant 321 bind bøker, fra det kgl. Bibliotek i København 7 bind bøker, fra Kildeskriptommissionen i Christiania 4 manuskripter.

Til Universitets-Biblioteket i Christiania har været utlaant 2 bind bøker, til det kgl. Bibliotek i København 3 bind bøker, 22 viser og 1 manuskript.

I den retrospektive skandinaviske utstilling i Rom har biblioteket deltat ved utlaan av 3 manuskripter og 3 fotografier. Til en utstilling i det herværende Kunstindustrimuseum av middelalderske manuskripter blev der avgit endel repræsentative prøver av hvad biblioteket besad av saadanne.

Ordningen av bibliotekets kartsamling ved hr. *B. Schmidt-nielsen* er i aarets løp tilendebragt. Ved utgangen av aaret 1910 bestod bibliotekets kartsamling av 53 atlaser og 1697 kartblade, hvorav 179 haandtegnede. I dette tal er ogsaa medregnet karterne i Hammers, Knudtzons og Boecks samlinger.

Da det falder kostbart og tidsspildende at indbinde alle bibliotekets smaatryk og separater, har man begyndt at samle disse i egne dertil forarbeidede kapsler. Foreløbig er saadanne anskaffet for afdelingerne Botanik, Zoologi og Personallistorie.

Selskapets litterære bytteforbindelser er forøket med følgende 12:

<i>Christiania.</i>	Kunstindustrimuseet.
—	Redaktionen av »Syn og Segn«.
—	Norges geologiske Undersøkelse.
—	Zoologisk Museum.
<i>Helsingfors.</i>	Hydrografisk-biologiska Kommissionen.
<i>København.</i>	Den danske biologiske Station.
<i>Leiden.</i>	Rijks Herbarium.
<i>Posen.</i>	Deutsche Gesellschaft für Kunst und Wissenschaft. Naturwissenschaftl. Abteilung.
—	Historische Gesellschaft für die Provinz Posen.
<i>Prag.</i>	Deutscher naturwissenschaftlich-medicinischer Verein für Böhmen (»Lotos«).
<i>Tübingen.</i>	K. Universitätsbibliothek.
<i>Uppsala.</i>	Upplands Fornminnesförening.

Gaver til Biblioteket
er mottagne fra følgende:

Trondhjems tekniske aftenskole. Amtmanden i Nordre T.hjems amt. Amtmanden i søndre T.hjems amt. Trondhjems arbeiderforening. Trøndernes arbeidersamfund. Bureau international des poids et mesures, Paris. Byrån för Sveriges geolog. undersökning, Stockh. Carlsbergfondets direktion, Kbh. Kungl. statistiska centralbyrån, Stockh. Commissariat général du gouvernement d l'état de S. Paulo, Bruxelles. Dirección general de estadística, La Plata. Direktionen for Røros kobberverk, T.hjem. Direktøren for det civile medicinalvæsen, Chra. Døvtumforeningen, T.hjem. Finansdepartementets statsbogholderkontor, Chra. Fiskeridirektøren, Bergen. T.hjems fiskeriselskap. T.hjems historiske forening. Drammens formandskap. Generalstaben, Chra. Gewerbelehrlingsschule zu Besztercze. Foreningen Norsk husflids venner, T.hjem. Bergens katedralskole. Den norske historiske kildeskriptionskommission. Kirkedepartementets 1. skolekontor, Chra. Komiteen for den skandinaviske fiskeriutstilling i Trondhjem 1908. Kommissionen for Havundersøgelser, Kbh. Landbruksdepartementet, Chra. Landbruksdirektøren, Chra. Landbruksministeriet, Kbh. Søndre T.hjems amts landhusholdningsselskap. Norges landbrukshøiskole, Aas. Landes-Universität, Rostock. Den norske lægeförening, Chra. T.hjems tekniske læreanstalt. T.hjems magistrat. T.hjems maskinistiskole. Ministero di agricoltura, Roma. Det norske myrselskap, Chra. Nansenfondets styrelse, Chra. Nationalmuseets 2. afdeling, Kbh. Kgl. Preussisches aeronautisches Observatorium, Lindenbergl. Meteorologisk observatorium, Uppsala. The University Observatory, Oxford. Norges opplysningskontor for næringsveiene, Chra. Norges geografiske opmaaling, Chra. T.hjems privatbank. Rikssarkivet, Chra. Riksforsikringsanstalten, Chra. Det medicinske selskap, Chra. Selskapet for Norges vel, Chra. Selskapet til emigrationens indskrænking, Chra. Skogdirektøren, Chra. Nordre T.hjems amts skogselskap, Stenkjær. T.hjems sparebank. Stadsingeniørkontoret, T.hjem. Stortingets kontor, Chra. E. C. Dahls stiftelse, T.hjem. T.hjems sykehus. Sällskapet för Finlands geografi, Helsingfors. Universitetet, Chra. Universitets-Biblioteket, Chra. Universitets-Biblioteket, Upsala. Universitets-Observatoriet, Chra. Vasdragsdirektøren, Chra. Kgl. sv. Vetenskaps-Akademien,

Stockh. Videnskapselskapet, Chra. Det kgl. danske Videnskabernes Selskab, Kbh. Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien, Stockh. Adresseavisens trykkeri, T.hjem. Aktie-trykkeriet, T.hjem. J. Kr. Myklebusts trykkeri, T.hjem. Nidaros trykkeri, T.hjem. Redaktionerne av følgende aviser og tidender: Norsk Kundgjørelsestidende. Norsk Lovtidende. St. Olaf. Nordenfjeldske Tidende. Nordre T.hjems Amtstidende. Namdalens Blad. Nordtrønderen. Narvik Tidende. Ofotens Tidende. Søndre T.hjems Amtstidende. Dovre. Fjeld-Ljom. Waren Sardne. Helgelands Blad. Brønnøposten. Indherredsposten. Indtrøndelagen. Stjørdalens Avis. Stjørdalens Blad. Hommelvikien. Lofotposten. Høgskulebladet. Kristeligt Folkeblad. Værdalens Blad. T.hjems Adresseavis. T.hjems Folkeblad. Dagsposten. Trønderen. Nidaros. Trøndelagen. Folketidende. Trøndelagens Avis. Hallo. Heimkjær. Hyrden. Lægmandstidende. Lokomotivmands-Tidende. Selbyggen. Spøgjellen.

Arentz, F., overlærer, Bergen. Barbette, Ed., prof. dr., Liège. Brandt, Wilhelmine, frk., Chra. Borthen, L., dr. med., T.hjem. Broch, Hj., dr. phil., T.hjem. Buch, Axel, kjøpmand, T.hjem. Carlsen, A. Egidius, redaktør, T.hjem. Collett, R., professor, Chra. Del Corral, José Isaac, ingeniero de minas, Habana. Duckert, C. V., metodistprest, Chra. Flood, Johs., pastor, T.hjem. Garstad, J., driftsbestyrer, T.hjem. Guitel, Fr., prof., Rennes. Håkonson-Hansen, M. K., overlærer, T.hjem. Hagen, I., fhv. distriktslæge, T.hjem. Hansen, Thorv., fabrikeier, T.hjem. Haupt, Stephan, prof. dr., Znaim. Havnø, Edv. J., Rødøy. Helliesen, Tor, konservator, Stavanger. Hofflund, frk., T.hjem. Jakobsen, M. Janet, Charles, prof. dr., Paris. Kock, Alb. Emil, T.hjem. Kolsrud, Oluf, universitetsstipendiat, Chra. Koren, K., stiftsarkivar, T.hjem. Krumbach, Thilo, dr., Rovigno. Lie, M., slagter, T.hjem. Lossius, K., rektor, T.hjem. Løken, H., forfatter, T.hjem. Magelsen, N. S., hospitalsprest, T.hjem. Mathiesen, Henr., litterat, T.hjem. Michelet, Augusta, enkefru, T.hjem. Nicolaiszen, O., konservator, Tromsø. Nordgaard, O., konservator, T.hjem. Nøvik, P., fhv. statsgartner, Chra. Olafsen, O., sogneprest, Ullensvang. Olsen, Emil, overlærer, Tønsberg. Omsted, Arne, forstander, Chra. Otnes, sergent, T.hjem. Paasche, F., bokbinder, T.hjem. Paulsen, Ove, assistent, Kbh. Pedersen, Sverre, arkitekt, T.hjem. Petersen, M., frk., skolebestyrerinde, T.hjem. Petersen, Th., cand. mag., T.hjem. Refsaas, J., fanejunker, T.hjem. Richardson, Samuel Bainbridge, Louisville, Ky. Rygh, K., samlingsbestyrer, T.hjem. Scheflo, Alv, typograf, T.hjem. Schmidt Nielsen, B., ingeniør, T.hjem. Schmidt Nielsen, L., ingeniør, T.hjem. Schmidt-Nielsen, Sigv., dr. phil., Chra. Schneider, J. Sparre, samlingsbestyrer, Tromsø. Schnitler, A., distriktslæge, Stenkjær. Schöndörffer, Otto, Berlin. Skavlan, Sigv., fhv. sogneprest, T.hjem. Sollied, P. R., overlærer, Bergen. Sommerfelt, A., overlærer, T.hjem. Thome, Elise, enkefru, T.hjem. Wallem, F. B., dr. phil., Chra. Wiklund, K. B., professor, Upps. Wold, E. E., meierimester, T.hjem. Øvergaard, A., general, T.hjem. Øverland, G., sogneprest, T.hjem. Øyen, P. A., amanuensis, Chra.

Fra følgende institutioner er bøger mottagne
ved bytte:

- Åbo. Åbo Stads historiska Museum.
- Aas. Norges Landbrukshøiskole.
- Amsterdam. Koninklijke Akademie van Wetenschappen.
- Athen. Université nationale d'Athènes.
- Bergen. Bergens offentlige Bibliotek.
Bergens Museum.
Selskabet for de norske Fiskeriers Fremme.
- Berkeley. University of California.
- Berlin. K. preussische Akademie der Wissenschaften.
Central-Bureau der internat. Erdmessung.
Gesellschaft für Anthropologie, Ethnologie u. Urgeschichte.
Gesellschaft für Erdkunde.
K. Preuss. Meteorologisches Institut.
K. Preuss. geodätisches Institut.
Zoologisches Museum.
Deutscher Seefischerei-Verein.
- Bern. Schweizerische naturforschende Gesellschaft.
- Bonn. Verein von Altertumsfreunden im Rheinlande.
Naturhist. Verein der preuss. Rheinlande und Westfalens.
- Boston. American Academy of Art and Sciences.
- Bruxelles. Académie Royale des Sciences, des Lettres et des Beaux-
Arts de Belgique.
Observatoire Royal de Belgique.
Société entomologique de Belgique.
Société Royale zoologique et malacologique de Belgique.
Société Royale de Botanique de Belgique.
- Budapest. Ungarisches Nationalmuseum.
Ungarisches Ornithologisches Centrale.
Redaktion der Magyar Botanikai Lapok.
Kgl. ungar. geol. Reichsanstalt.
- Buenos Ayres. Museo Nacional.
- Buffalo. Buffalo Society of Natural Sciences.

- Calcutta.
Indian Museum, Natural History Section.
- Cambridge.
Cambridge Antiquarian Society.
- Cambridge, Mass.
Peabody Museum of Archaeology and Ethnology, Harvard University.
- Cape of Good Hope.
Royal Observatory.
- Chicago.
The Newberry Library.
- Christiania.
Deichmanske Bibliothek.
Det statistiske Centralbureau.
Foreningen for norsk Folkemuseum.
Foreningen til norske Fortidsminders Bevaring.
Det norske meteorologiske Institut.
Kristiania Kunstindustrimuseum.
Norges geografiske Opmaaling.
Redaktionen av »Syn og Segn«.
Rigsarkivet.
Det kgl. Selskap for Norges Vel.
Norges geologiske Undersøkelse.
Det kgl. norske Frederiks Universitet.
Videnskapselskapet.
- Cincinnati, Ohio.
Lloyd Library.
- Colorado.
Colorado College.
- Davenport.
Academy of Sciences.
- Dijon.
Académie des Sciences, Arts et Belles-lettres.
- Disko, Grønland.
Den danske arktiske Station.
- Dublin.
Royal Irish Academy.
Royal Society of Antiquaries of Ireland.
Royal Dublin Society.
- Edinburgh.
Fishery Board for Scotland.
Society of Antiquaries of Scotland.
Royal Society of Edinburgh.
- Frankfurt a. M.
Senckenbergische naturforschende Gesellschaft.
- Gefle.
Gestriklands Fornminnesförening.
- Greenwich.
Royal Observatory.

- Greifswald.
 • Geographische Gesellschaft.
 Naturwiss. Verein für Neu-Pommern und Rügen.
- Grenoble.
 Académie Delphinale.
- Göteborg.
 Göteborgs och Bohusläns Fornminnesförening.
 Göteborgs Museum.
 Göteborgs Högskola.
- Göttingen.
 K. Gesellschaft der Wissenschaften.
- Halle.
 Sächsisch-Thüringischer Verein für Erdkunde.
 Kais. Leop.-Carol. Deutsche Akademie der Naturforscher.
- Hamburg.
 Die Hamburgischen wissenschaftl. Anstalten.
 Verein für naturwissenschaftliche Unterhaltung.
- Harlem.
 Fondation de P. Teyler van der Hulst.
 Société Hollandaise des Sciences à Harlem.
- Helsingfors.
 Finska Fornminnesföreningen.
 Geografiska Föreningen i Finland.
 Geologiska Kommissionen i Finland.
 Hydrografisk-Biologiska Kommissionen.
 Societas pro Fauna et Flora Fennica.
 Sällskapet för Finlands Geografi.
 Finska Vetenskaps-Societeten.
- Indianapolis.
 Indiana Academy of Science.
- Kalmar.
 Kalmar läns Fornminnesförening.
- Karlsruhe.
 Naturwissenschaftlicher Verein in Karlsruhe.
- Kiel.
 Kommission zur wissenschaftlichen Untersuchung der
 deutschen Meere in Kiel und der biologischen Anstalt
 auf Helgoland.
 Anthropologischer Verein in Schlesw.-Holstein.
- Kiew.
 Société des Naturalistes.
- Königsberg.
 Physikalisch-oekonomische Gesellschaft.
- Krakow.
 Académie des Sciences.
- København.
 Det kgl. Bibliotek.
 Conseil permanent international pour l'exploration de
 la mer.
 Dansk botanisk Forening.

- Den naturhistoriske Forening.
 Carlsberg Laboratoriet.
 Zoologisk Museum.
 Det kgl. danske Rigsarkiv.
 Det kgl. danske geografiske Selskab.
 Det kgl. danske Videnskabernes Selskab.
 Den danske biologiske Station.
 Danmarks geologiske Undersøgelse.
- Landshut.
 Naturwissenschaftlicher Verein.
- Lawrence, Kansas.
 The University of Kansas.
- Leiden.
 Rijks Herbarium.
- Leipzig.
 Kgl. Sächsische Gesellschaft der Wissenschaften.
 Verein für Erdkunde.
- Liverpool.
 The University of Liverpool. Institute of Archaeology.
- London.
 British Archaeological Association.
 Society of Antiquaries of London.
 British Museum. (Natural History Section).
 The Royal Anthropological Institute of Great Britain
 and Ireland.
 Linnean Society.
 Royal Society.
 Viking Club.
- Lund.
 Kulturhistoriska Föreningen för Södra Sverige.
 Redaktionen av Botaniska Notiser.
 Universitetet.
- Lüneburg.
 Naturwissenschaftlicher Verein.
- Madison.
 Wisconsin Academy of Sciences.
- Magdeburg.
 Museum für Natur- und Heimatkunde.
- Manchester.
 The Manchester Museum.
 Literary and Philosophical Society.
- Manila.
 Department of the Interior. Bureau of Science.
- México.
 Instituto geológico de México.
- Mitau.
 Kurländische Gesellschaft für Literatur und Kunst.
- Montreal.
 Numismatic and Antiquarian Society.

- Moscou. Société impériale des Naturalistes de Moscou.
- München. K. Bayerische Akademie der Wissenschaften.
Die Ornithologische Gesellschaft in Bayern.
- New Haven. Connecticut Academy of Arts and Sciences.
- New York. Academy of Sciences.
The New York Botanical Garden.
American Museum of Natural History.
- Nürnberg. Germanisches Nationalmuseum.
- Osnabrück. Naturwissenschaftlicher Verein.
- Ottawa. Department of Mines.
Royal Society of Canada.
- Oxford. The University Observatorium.
- Paris. Museum National d'Histoire naturelle.
Société d'Anthropologie de Paris.
Société Zoologique de France.
- Philadelphia. Academy of Natural Sciences.
American Philosophical Society.
- Pisa. Società Toscana di Scienze naturali.
- Pittsburgh. The Carnegie Museum.
- Plymouth. Marine biological Association.
- Posen. Deutsche Gesellschaft für Kunst und Wissensch. in Posen.
- Prag. Böhmisches Kaiser Franz Josephs Akademie der Wissenschaften, Litteratur und Kunst.
Kgl. Böhm. Gesellschaft der Wissenschaften.
Deutscher naturw.-med. Verein für Böhmen »Lotos«.
- Riga. Gesellschaft für Geschichte und Altertumskunde der Ostseeprovinzen Russlands.
- Rochester. Academy of Science.
- Rock Island, Ill. Denkmann Memorial Library.
- Rom. Reale Accademia dei Lincei.

- Rostock.
Bibliothek der Universität Rostock.
- Rotterdam.
Nederlandsche Dierkundige Vereeniging.
- San Francisco.
California Academy of Sciences.
- Sao Paulo.
Museu Paulista.
- Schwerin.
Verein für mecklenburgische Geschichte und Altertums-
kunde.
- St. Louis.
Academy of Science.
Missouri botanical Garden.
- St. Petersburg.
L'Académie impériale des Sciences.
Laboratoire Biologique.
- Stavanger.
Stavanger Museum.
- Stockholm.
Svenska botaniska Föreningen.
Entomologiska Föreningen.
Nordiska Museet.
Statens Skogsförsöksanstalt.
Svenska Sällskapet för Antropologi och Geografi.
Sveriges geologiska Undersökning.
K. Svenska Vetenskapsakademien.
K. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien.
- Strassburg.
Kais. Univ. u. Landesbibliothek.
- Strängnäs.
Södermands Fornminnesförening.
- Toronto.
Meteorological Service, Dominion of Canada.
University.
- Tromsø.
Tromsø Museum.
- Trondhjem.
Trondhjems Fiskeriselskab.
Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum.
- Tübingen.
K. Universitätsbibliothek.
- Uppsala.
Upplands Fornminnesförening.
Universitetet.
Kungl. Humanistiska Vetenskaps-Samfundet.
Kungl. Vetenskaps Societeten.
- Washington.
U. S. Department of Agriculture.
Smithsonian Institution.

- U. S. National Museum.
Library of Congress.
United States Naval Observatory.
U. S. Coast and Geodetic Survey.
U. S. Geological Survey.
- Wien.
K. K. Zoologisch-botanische Gesellschaft.
K. K. Naturhistorisches Hofmuseum.
Verein der Geographen.
- York.
Yorkshire Philosophical Society.
- Zürich.
Die antiquarische Gesellschaft.
Naturforschende Gesellschaft.
- Östersund.
Jämtlands Läns Fornminnesförening.
-